

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OK.0500.15.2026.KI
4374636.17923415.14480811
Warszawa, 25-05-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Witolda Tumanowicza (znak: K10INT16979)
Temat: usunięcie metody PAYT (pay-as-you-throw) z projektu nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z interpelacją nr K10INT16979 Posła Witolda Tumanowicza przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

Na wstępie należy podkreślić, że stanowisko Ministerstwa Klimatu i Środowiska nie ma charakteru definitywnego. W przypadku przedstawienia przez jednostki samorządu terytorialnego spójnych, udokumentowanych propozycji oraz deklaracji gotowości do wdrożenia rozwiązań możliwy jest powrót do dyskusji na ten temat.

Decyzja o wykreśleniu przepisów dotyczących metody PAYT (art. 6j ust. 2c–2d) została podjęta w związku z wynikami uzgodnień, opiniowania oraz konsultacji publicznych projektu ustawy. Zgłoszono łącznie 130 uwag postulujących usunięcie tych regulacji, przy jednoczesnym odnotowaniu 11 uwag je popierających. Skala sprzeciwu stanowiła istotny sygnał braku akceptacji dla proponowanego rozwiązania.

Ocena uwag nie miała jednak wyłącznie charakteru ilościowego. Każda z nich została przeanalizowana pod względem merytorycznym, w tym wpływu na funkcjonowanie systemu oraz wykonalności wdrożenia. Dodatkowo po zakończeniu konsultacji przeprowadzono pogłębione rozmowy z organizacjami samorządowymi (6 i 17 lutego 2026 r.), podczas których mimo wskazywania fakultatywnego charakteru proponowanych przepisów przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego podtrzymali stanowisko krytyczne wobec tej koncepcji.

Kluczowe zastrzeżenia dotyczyły m.in.: braku przygotowania organizacyjnego i społecznego, ryzyka nadużyć oraz sporów, potencjalnego wzrostu nielegalnego zagospodarowania odpadów, wysokich kosztów wdrożenia oraz braku spójności

z innymi elementami systemu. Podnoszono również, że skuteczne funkcjonowanie PAYT w innych krajach jest powiązane z rozwiniętymi systemami ROP i kaucji.

Opisane powyżej zagadnienia były również szeroko dyskutowane podczas XXVIII posiedzenia Zespołu doradczego do spraw systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami, które odbyło się w dniu 16 marca 2026 r.

W trakcie tego posiedzenia przedstawiono zarówno argumenty przemawiające za wdrożeniem PAYT, jak i liczne zastrzeżenia.

W szczególności:

- wskazywano, że PAYT może przyczynić się do wzrostu poziomu selektywnej zbiórki odpadów (na podstawie doświadczeń niektórych państw europejskich),
- podkreślano, że wdrożenie tego systemu na szeroką skalę w polskich warunkach jest logistycznie bardzo trudne,
- podnoszono ryzyko spalania odpadów w instalacjach indywidualnych oraz ich nielegalnego porzucania i podrzucania,
- akcentowano konieczność dalszej edukacji i budowania świadomości społecznej jako warunku ewentualnego wdrażania bardziej zaawansowanych instrumentów ekonomicznych.

Ponadto w ekspertyzie¹ wykonanej na zlecenie MKiŚ, będącej podstawą prac legislacyjnych, wskazano m.in., że skuteczność PAYT w państwach członkowskich jest powiązana z równoległym funkcjonowaniem innych instrumentów, w szczególności systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP) oraz systemu kaucyjnego, a także odpowiednim poziomem przygotowania infrastrukturalnego i społecznego.

W konsekwencji uznano, że na obecnym etapie rozwoju systemu gospodarki odpadami wdrażanie PAYT na szerszą skalę wiązałoby się z istotnymi ryzykami. Jednocześnie Ministerstwo dostrzega potencjał tego rozwiązania w przyszłości, po wzmocnieniu podstaw systemowych oraz odpowiednim przygotowaniu infrastrukturalnym i społecznym.

Należy zauważyć, że przepisy UE nie nakładają obowiązku wprowadzenia PAYT, traktując je jako jedno z możliwych narzędzi realizacji zasady „zanieczyszczający płaci”. Polska realizuje cele unijne poprzez rozwój innych elementów systemu, a ewentualne wdrożenie PAYT wymaga podejścia etapowego.

Ministerstwo pozostaje otwarte na dalszy dialog z jednostkami samorządu terytorialnego, w tym również z gminami posiadającymi doświadczenie w stosowaniu zaawansowanych rozwiązań technologicznych.

Jednocześnie informuję, że dokumenty i informacje związane z procesem legislacyjnym projektu UD252 są dostępne na stronie internetowej Rządowego

¹ <https://www.gov.pl/web/klimat/ekspertyza-analiza-systemow-finansowania-gospodarki-odpadami-komunalnymi-oraz-metod-egzekucji-selektywnego-zbierania-odpadow-komunalnych-w-wybranych-krajach-ue>

Centrum Legislacji (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12403751>). Zostanie tam również opublikowane zestawienie zgłaszanych do projektu uwag.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM